

تحلیل هفته

شماره: 464

(از 18 الی 24 دلو 1403 هـ ش)

دیدگاه ترامپ نسبت به افغانستان؛ بحران انسانی و چالش‌های منطقه‌ای

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- دیدگاه ترامپ نسبت به افغانستان؛ بحران انسانی و چالش های منطقه ای 3
- پیشینه تاریخی روابط ترامپ با افغانستان 3
- سیاست های احتمالی ترامپ در اداره جدید امریکا 4
- نقش منتقدین امارت اسلامی در کابینه ترامپ و ملاقات آنکارا 8
- فشارهای جدید امریکا به امارت اسلامی و چالش های منطقه ای 8
- نتیجه گیری 9
- پیشنهادات 10
- منابع 10

دیدگاه ترامپ نسبت به افغانستان؛ بحران انسانی و چالش‌های منطقه‌ای

مقدمه

بی تردید سیاست‌های ایالات متحده در قبال افغانستان همواره از پیچیدگی‌های برخوردار بوده و با تغییر دولت‌ها دچار دگرگونی گردیده است. در این میان سیاست‌هایی دونالد ترامپ نسبت به افغانستان یکی از مهمترین و بحث برانگیزترین موضوعات در سیاست خارجی امریکا به حساب می‌رود. با آنکه اقدامات سیاسی دونالد ترامپ در سطوح مختلف جهانی موافقین و مخالفین خودش را دارد! اما بررسی سیاست‌های آن در منطقه به خصوص در افغانستان با توجه به نقش این کشور در معادلات امنیتی و اقتصادی منطقه، آینده این کشور را در ابهام قرار داده است. طوریکه اداره ترامپ در دور اول ریاست جمهوری اش سیاستی ترکیبی از فشار نظامی و دیپلماسی را در پیش گرفت که در نهایت منجر به امضای توافقنامه دوحه با امارت اسلامی و خروج نیروهای امریکایی از افغانستان شد.

اینک در دور دوم ریاست جمهوری اش سیاست‌های متفاوتی از جمله تهدید به تعلیق کمک‌های بشردوستانه، مطالبه بازگرداندن تجهیزات نظامی امریکایی از امارت اسلامی، اتخاذ موضع سختگیرانه‌تری نسبت به مهاجرین را دنبال کرده است. بنابراین در این نوشته به دنبال پاسخ به این پرسش هستیم که آیا سیاست‌های جدید ترامپ موجب تقویت نفوذ امریکا در منطقه خواهد شد و یا اینکه به تداوم بحران افغانستان دامن خواهد زد؟ برای درک بهتر این سیاست‌ها در ابتدا باید نگاهی به پیشینه روابط ترامپ با افغانستان داشت، سپس رویکرد او در دوره دوم ریاست جمهوری اش در ایالات متحده نسبت به امارت اسلامی که انعکاسی از آینده افغانستان دارد و یکی از موضوعات مهم در سخنرانی‌های ترامپ تبدیل شده است، پرداخته خواهد شد.

پیشینه تاریخی روابط ترامپ با افغانستان

در دوره نخست ریاست جمهوری دونالد ترامپ، سیاست‌های او نسبت به افغانستان بر مبنای کاهش هزینه‌های نظامی و خروج نیروهای امریکایی شکل گرفت. این سیاست‌ها در ابتدا با افزایش فشار نظامی برای وادار کردن امارت اسلامی به مذاکره آغاز شد، اما در نهایت به توافق صلح منجر گردید. توافقی که در فبروری ۲۰۲۰ در دوحه امضا شد، شرایط خروج تدریجی نیروهای امریکایی را تعیین کرد و به امارت اسلامی وعده‌ای برداشته شدن تحریم‌ها و آزادی ۵۰۰۰ زندانی را داد. ترامپ که همواره بر شعار "پایان دادن به جنگ‌های بی‌پایان" تأکید داشت، این توافق را یکی از دستاوردهای بزرگ سیاست خارجی خود معرفی می‌کرد، اگرچه نگرانی‌هایی در مورد ضمانت‌های اجرایی این توافقنامه وجود داشت، اما امضای این توافق، باتریدها در باره تعهد به مفاد آن پابرجا ماند. امارت اسلامی هم اعلام کرده بود که ارتباط خود را با گروه‌های "تروریستی" مانند القاعده قطع خواهند کرد، اما برخی گزارش‌ها مدعی حفظ روابط امارت اسلامی با شبکه القاعده شده است،^۱ در حالیکه امارت اسلامی همواره این ادعاها را رد کرده است. ترامپ در یکی از سخنانش

هشدار داده بود که در صورت تخطی امارت اسلامی از توافق، امریکا با "نیرویی بی سابقه" بازخواهد گشت. این اظهارات نشان از راهبرد دوگانه‌ای داشت که از یک سو تمایل به خروج نیروها و از سوی دیگر تهدید به اقدام نظامی را هم‌زمان پیش می‌برد. این استراتژی اگرچه برای کاهش حضور نظامی امریکا در افغانستان مؤثر بود، اما به نوعی قدرت اجرایی دولت کابل را تضعیف کرد، چرا که مذاکرات بین امارت اسلامی و دولت افغانستان با تأخیر و چالش‌های متعدد مواجه شد.

روند خروج نیروهای امریکایی به گونه‌ای طراحی شده بود که دولت بایدن نیز چاره‌ای جز ادامه آن نداشت و این مسئله در نهایت به سقوط نظام جمهوری در افغانستان در سال ۲۰۲۱ منجر شد. بسیاری از تحلیلگران بر این باورند که تصمیم ترامپ مبنی بر امضای توافق صلح بدون مشارکت فعال دولت افغانستان، زمینه‌ساز قدرت‌گیری دوباره امارت اسلامی شده است.^۲ هرچند در ابتدا سیاست‌های ترامپ نسبت به خروج نیروهای امریکایی از افغانستان امیدهایی تازه‌ای را در اذهان مردم این کشور خلق کرد، اما با رویکرد دولت امریکا در قبال افغانستان دیده شد که این امیدها عاری از نگرانی نخواهند بود.

سیاست‌های احتمالی ترامپ در اداره جدید امریکا

اکنون که ترامپ برای دومین بار به کاخ سفید بازگشته است، پرسش این است که سیاست او نسبت به امارت اسلامی تا چه حد تغییر خواهد کرد؟ هرچند نظر به ویژه‌گی‌های شخصیتی ترامپ که غیرقابل پیشبینی است و تصمیمات آنی می‌گیرد، نمی‌توان هیچ یک از دیدگاه‌های او را قطعی دانست. اما برخی بر این باورند که ترامپ ممکن است فشارهای بیشتری بر امارت اسلامی وارد کند تا یک دولت فراگیر تشکیل دهد، در همین حال امیدواری‌های نیز وجود دارد که او دوباره روابط دوجانبه با امارت اسلامی را بهبود بخشد. قبل از اعلام برخی دیدگاه‌ها از سوی او گمان می‌رفت که با توجه به بحران انسانی و اقتصادی در افغانستان کمک‌های بشردوستانه را مشروط به تغییرات خاصی کند.^۳ حالا که موقف خود را نسبت به قطع مؤقت کمک‌ها به افغانستان علی‌رغم وضعیت بحران بشری در این کشور در کنار دیدگاه‌های دیگری او نسبت به افغانستان، دانسته می‌شود که ترامپ خواست‌های از افغانستانی زیر اداره امارت اسلامی دارد که هرازگاهی به شکلی از اشکال آن را مطرح کرده است. اینجا به برخی از اقدامات مهم ترامپ علیه افغانستان خواهیم پرداخت:

قطع مؤقت کمک‌ها به افغانستان: ترامپ تمامی کمک‌های خارجی ایالات متحده را به شمول افغانستان و به استثنای اسرائیل و کشور مصر به مدت ۹۰ روز به حالت تعلیق درآورده است. این تصمیم باعث نگرانی‌های زیادی در مورد نیازهای بشردوستانه در افغانستان شده است، زیرا میلیون‌ها نفر به کمک‌های بین‌المللی در این کشور وابسته هستند. وزارت اقتصاد به طوع نیوز گفته است که فعالیت‌های ۵۰ نهاد مدرسان از بهر تعلیق کمک‌های امریکا به افغانستان، متوقف شده‌اند. عبداللطیف نظری معین مسلکی وزارت اقتصاد از کشورهای جهان از جمله امریکا خواسته است که کمک‌های بشری را سیاسی نسازند. آقای نظری در این باره افزود: «توقف فعالیت شماری از نهادها و موسسات امدادی به دلیل تعلیق شدن فعالیت‌ها بشردوستانه از سوی اداره جدید ایالات متحده مباحث بشردوستانه را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد؛ به همین دلیل ما می‌خواهیم که کشورها از جمله ایالات متحده کمک‌های بشردوستانه را سیاسی نسازند.» برنامه جهانی

خوراک در افغانستان نیز گفته که توقف کمک‌های امریکا و کاهش بودجه بین‌المللی، یک سوم جمعیت افغانستان را در گرسنگی حاد قرار داده است. شاو وی لی رییس برنامه جهانی خوراک هر گونه کاهش احتمالی در کمک‌ها به افغانستان را نگران کننده دانسته، سطح نیازها در این کشور را بسیار بالا خوانده است و از جامعه جهانی خواسته است که در اتخاذ و اجرائی کردن هر تصمیمی نسبت به افغانستان نیازها و شرایط مردم این کشور را در نظر گیرند.⁴

با این حال به دنبال بسته شدن ۵۰ نهاد کمک کننده در افغانستان، سازمان کمک‌های مردمی ناروی از توقف فعالیت هایش در ۱۲ کشور از جمله افغانستان خبر داده است. این نهاد در خبرنامه اعلام کرده است که وزارت خارجه ایالات متحده به‌آنان دستور فوری توقف تمامی فعالیت‌های مرتبط با کمک‌های مالی را داده است. همچنین در گزارش اسوشیتدپرس آمده است که دستور مارکو روبیو، وزیر امور خارجه امریکا که از طریق تلگراف با تمامی نمایندگی‌های سیاسی این کشور در سراسر جهان شریک شده، نشان‌دهنده آغاز تطبیق فرمان اجرایی است که دونالد ترامپ پس از برگشت به‌قدرت، امضا کرد. پیش از این مارتین گریفتس معاون دبیر کل سازمان ملل در امور کمک‌های بشردوستانه، در واکنش به ممنوعیت کار زنان در نهادهای خارجی از سوی امارت اسلامی گفته بود، نمی‌توانند به فرستادن کمک‌های مالی به این گروه ادامه دهند. مارتین گریفتس در گفت و گو با بی بی سی از قطع کمک‌ها به افغانستان خبر داده گفته بود این کار ظرفیت در حدود ۲۸ میلیون تن از شهروندان افغانستان را صدمه خواهد زد.⁵ در حالیکه در سه سال پسین، بیش از ۲ میلیارد دالر از کمک‌های خارجی امریکا در قالب بسته‌های نقد ۳۲ و ۴۰ میلیون دالری به افغانستان زیر اداره امارت اسلامی ارسال شده است. گذشته از قطع کمک‌ها با بسته شدن این ادارات صدها نفر در افغانستان که هرکدام نان آور خانواده‌ها هستند بیکار خواهند شد. در همین حال اوچا دفتر هماهنگ کننده امور بشردوستانه سازمان ملل متحد گفته است در سال روان میلادی ۱۴،۸ میلیون افغان که یک سوم از نفوس کشور را تشکیل می‌دهند، به کمک‌های غذایی و زراعتی نیاز دارند. این اداره پیش از این به‌تاریخ ششم جنوری در گزارش خود ابراز نگرانی کرده بود که سال روان میلادی ۲۲،۹ میلیون افغان یا نیمی از نفوس افغانستان به کمک‌های بشری نیاز دارند.⁶

خواست بازگرداندن تجهیزات نظامی امریکا از امارت اسلامی: ترامپ خواستار بازگرداندن تجهیزات نظامی امریکا از امارت اسلامی افغانستان شده است که شامل هواپیماها، وسایل نقلیه نظامی و تجهیزات ارتباطی می‌شود. این تجهیزات به‌عنوان یکی از منابع اصلی قدرت امارت اسلامی در افغانستان محسوب می‌شود در حالیکه بازگرداندن آنها می‌تواند منجر به کاهش قدرت نظامی امارت اسلامی شده کار امارت اسلامی را در مبارزه با تروریسم و تنش‌های مرزی به‌مشکل مواجه سازد.

دونالد ترامپ رئیس‌جمهور جدید امریکا، پس از خروج امریکا از افغانستان همواره به بازگرداندن تجهیزات نظامی امریکا از افغانستان تاکید می‌کرد و اخیرا اینکه در آخرین سخنرانی خود قبل از مراسم تحلیف، برای

ادامه کمک‌های کشورش به افغانستان شرط گذاشته بود که امارت اسلامی باید تجهیزات نظامی آمریکا را باز گرداند.⁷ با این حال گزارش منتشره از بی بی سی به نقل از پنتاگون مقدار تجهیزات آمریکایی برجا مانده از نظام جمهورییت به اداره امارت اسلامی را نشان می‌دهد که بیش از ۹۰۰۰ مهمات به ارزش بیش از ۶.۵ میلیون دلار در این کشور باقی مانده است. طبق این گزارش، بیشتر این مهمات از نوع غیردقیق هستند. همچنین از ۹۶ هزار خودروی نظامی که ایالات متحده به نیروهای افغانستان تحویل داده بود، بیش از ۴۰ هزار خودرو به دست امارت اسلامی افتاده است، از جمله ۱۲ هزار دستگاه هاموی. در ضمن، از مجموع بیش از ۴۰۰ هزار قبضه سلاح که آمریکا به افغانستان ارسال کرده بود، حدود ۳۰۰ هزار قبضه در این کشور به جا مانده است. گزارش همچنین بیان می‌کند که تقریباً تمام تجهیزات ارتباطی، از جمله ایستگاه‌های ثابت و سیار، سیستم‌های رادیویی تجاری و نظامی قابل حمل و دستگاه‌های رمزگذاری، در افغانستان باقی مانده‌اند. علاوه بر این، بیشتر تجهیزات دید در شب، نظارت، بیومتریک و موقعیت‌یابی، به همراه نزدیک به ۴۲ هزار قطعه تجهیزات تخصصی، در این کشور باقی مانده است.⁸

با این حال عبدالقهار بلخی سخنگوی وزارت خارجه امارت اسلامی به رسانه‌ها می‌گوید: مردم بر سر دارای‌های کشور خود معامله نمی‌کنند. تجهیزات باقی مانده در افغانستان دارای دولت افغانستان بوده و تحت کنترل امارت اسلامی باقی خواهند ماند.⁹ امارت اسلامی این خواست آمریکایی را برآورده نخواهند کرد. با آنکه طبق گزارش‌ها حدود 46 هواپیما و چرخبال ارتش سابق افغانستان به ازبکستان انتقال داده شده بود که مقداری از آنها به ازبکستان بخشیده شده و در هفته گذشته 7 فروند چرخبال بلک هاوک مربوط به ارتش افغانستان از ازبکستان به آمریکا انتقال داده شده است.¹⁰ به هر حال گمان نمی‌رود که منظور از طرح این مسئله بازگرداندن تسلیحات نظامی آمریکا از افغانستان باشد، بلکه فشاری است که هدف آن اعمال خواست‌های آمریکایی بر افغانستان خواهد بود.

اهمیت استراتژیکی پایگاه هوایی بگرام: پایگاه هوایی بگرام به‌عنوان یکی از بزرگترین پایگاه‌های نظامی آمریکا در افغانستان، نقش استراتژیکی در عملیات‌های نظامی آمریکا در منطقه داشته است. پس از نزدیک به بیست سال حضور در افغانستان، ایالات متحده به‌طور ناگهانی و بدون اطلاع‌رسانی به فرماندهان افغان، پایگاه هوایی بگرام را تخلیه کرد. این خروج شبانه و با قطع برق صورت گرفت، به گونه‌ای که فرمانده افغان پایگاه بیش از دو ساعت بعد از ترک آمریکایی‌ها متوجه غیبت آنان شد. جنرال میر اسدالله کوهستانی، فرمانده پایگاه بگرام، در مصاحبه‌ای با خبرگزاری آسوشیتدپرس اعلام کرد که ابتدا شایعاتی مبنی بر ترک نیروهای آمریکایی به گوش رسید و سرانجام در ساعت ۷ صبح، به تاریخ دو جولای 2021م این خبر تأیید شد. نیروهای آمریکایی در حالی پایگاه بگرام را ترک کردند که حدود ۵۰۰۰ زندانی در این پایگاه نگهداری می‌شدند که بسیاری از آن‌ها اعضای امارت اسلامی بودند.

بنابراین حسرت از دست دادن پایگاه هوایی بگرام دردی بوده که بیش از همه دونالد ترامپ رئیس‌جمهور جدید آمریکا را آزرده و سبب گردید که چندین بار راجع به اهمیت استراتژیکی این پایگاه سخن گوید. اخیراً در یکی از سخنانش پایگاه هوایی بگرام را از بزرگ‌ترین پایگاه‌های هوایی جهان عنوان کرده و گفت: شما به افغانستان نگاه کنید که چه قدر شرم آور بود. من فکر می‌کنم که افغانستان واقعاً به‌مشکل روسیه و اوکراین

مرتبط است. او با این سخنان یک عامل حمله روسیه به اوکراین را ترک پایگاه بگرام از سوی نیروهای امریکایی در زمان بایدن عنوان کرد. ترامپ افزود: در حال حاضر چین بگرام را در اختیار دارد و پایگاه بگرام در فاصله یک ساعتی از زیر ساخت‌های هسته‌ی چین قرار دارد. من قصد داشتم یکی از بزرگ‌ترین پایگاه‌های هوایی جهان را که آن را ترک کردند نگه دارم.¹¹ رئیس‌جمهور جدید ایالات متحده در حالی نسبت به از دست دادن پایگاه هوایی بگرام حسرت دارد که مسؤولین امارت اسلامی همواره در اظهارات خود مدعی اند که نمی‌خواهند حتی یک بلیست از خاک افغانستان را به کسی واگذار کنند. اما ممکن است آرزوی بازگرداندن کنترل این پایگاه جهت نفوذ دوباره و بیشتر امریکا در منطقه به‌خصوص جهت زیر نظر داشتن تحرکات چین، روسیه و ایران از این پایگاه، به‌عنوان یک نقطه قوت در تعاملات آینده امریکا با افغانستان باشد.

در امور پناهندگان: دستور اجرایی اخیر دونالد ترامپ که برنامه پذیرش پناهندگان را برای ۹۰ روز به‌حالت تعلیق درآورده، تأثیرات گسترده‌ای بر سرنوشت هزاران پناهنده افغان داشته است. این تصمیم، پروازهای تخلیه بیش از ۴۰,۰۰۰ افغان دارای ویزای ویژه مهاجرتی (SIV) را متوقف کرده سبب گردیده بسیاری‌ها در کشورهای مختلف از جمله پاکستان، قطر و آلبانی در نگرانی به‌سر می‌برند. علاوه بر این، وزارت خارجه ایالات متحده کمک‌های مالی به‌سازمان‌هایی که به‌اسکان مجدد دارندگان ویزای (SIV) در امریکا کمک می‌کنند، متوقف کرده است.¹² این اقدام، نه تنها روند اسکان مجدد افغان‌هایی را که در زمان خروج نیروهای امریکایی از افغانستان در سال ۲۰۲۱ باقی ماندند، بیش از پیش دشوار کرده بلکه با قرار دادن مهاجرین در وضعیت مبهم، وسیله جدی فشار برای امارت اسلامی از سوی کشورهای میزبان چون پاکستان و ایران خلق کرده است که همواره با گرفتاری و اخراج اجباری و جمعی از این مهاجرین من حیث فشار علیه امارت اسلامی استفاده کرده‌اند.

این تعلیق در راستای سیاست «اول امریکا» صورت گرفته و شامل توقف حمایت‌های مالی از برنامه‌های توسعه‌ای خارجی نیز می‌شود. آمارها نشان می‌دهند که بین ۴۰,۰۰۰ تا ۶۰,۰۰۰ افغان همچنان در تلاش برای ورود به امریکا هستند، از جمله خانواده‌های نظامیان که زنان و اطفال را شامل می‌شوند. گروه‌های مدافع حقوق بشر و برخی سازمان‌های مهاجرتی خواستار استثنائاتی برای برنامه‌های خاص شده‌اند، اما دولت ایالات متحده تاکنون واکنش روشنی نشان نداده است. از سوی دیگر، پاکستان از نیمه دوم سال ۲۰۲۳ تاکنون حدود ۸۰۰,۰۰۰ افغان را مجبور به بازگشت کرده و آخرین آمارها نشان می‌دهد که تنها در ماه جنوری سال جاری میلادی حدود ۱۸ هزار شهروند افغان از پاکستان به افغانستان بازگشته‌اند و ممکن است فشار بیشتری به پناهندگان در انتظار اسکان در امریکا وارد شود. این وضعیت، نگرانی‌هایی را درباره امنیت و آینده این پناهندگان ایجاد کرده است.¹³ اگرچه دستور اجرایی ترامپ مستقیماً ملیت خاصی را هدف قرار نداده، اما اثرات آن به‌طور ویژه بر افغان‌هایی که خواستار پناهندگی در امریکا هستند، سنگین خواهد بود. هرچند برگشت پناهندگان به افغانستان از این حیث که اکثریت کدرهای علمی هستند یک پاینت مثبت تلقی می‌شود اما ناممکن نیست که از این پناهندگان علیه امارت اسلامی من حیث آله فشار

استفاده شود. با این حال، تا زمانی که سیاست جدیدی اعلام نشود، این افراد در حالت بلاتکلیفی به سر خواهند برد، و نگرانی‌ها درباره سرنوشت آن‌ها همچنان پابرجاست.

نقش منتقدین امارت اسلامی در کابینه ترامپ و ملاقات آنکارا

حضور منتقدین امارت اسلامی افغانستان در کابینه جدید ترامپ می‌تواند تأثیر مستقیمی بر سیاست‌های واشنگتن نسبت به افغانستان داشته باشد. این چهره‌ها، که دارای مواضع تند علیه امارت اسلامی هستند، احتمالاً از سیاست‌های سخت‌گیرانه‌تری حمایت خواهند کرد که شامل کاهش یا قطع کمک‌های بشردوستانه به افغانستان می‌شود، به‌ویژه در صورتی که امارت اسلامی به‌سوءاستفاده از این کمک‌ها متهم شوند. در همین راستا، ملاقات هیئت امریکایی با رهبران پیشین افغانستان در آنکارای ترکیه، که توسط موسسه صلح جهانی امریکا برگزار شد،¹⁴ اهمیت ویژه‌ای دارد. هدف این نشست، بررسی مذاکرات بین‌افغانی و ایجاد دولتی فراگیر بود. نتایج این ملاقات نشان داد که هر دو طرف تمایل به ادامه تعاملات و مذاکرات دارند. این دیدار همچنین می‌تواند در راستای سیاست‌های جدید ترامپ برای اعمال فشار بیشتر بر امارت اسلامی و حمایت از جناح‌های مخالف امارت اسلامی تفسیر شود. به نظر می‌رسد که دولت ترامپ تلاش می‌کند با استفاده از این رویکرد، فضای دیپلماتیک جدیدی در قبال افغانستان ایجاد کرده و گزینه‌های جایگزینی برای تعامل با این کشور ارائه دهد. حال آنکه مسؤولین امارت اسلامی هم آرام نخواهند گرفت و جهت ترمیم روابط خویش با امریکا و مذاکره پیرامون خواسته‌های امریکایی تلاش خواهند کرد.

فشارهای جدید امریکا به امارت اسلامی و چالش‌های منطقه‌ای

فشارهای سیاسی دولت جدید امریکا به رهبری دونالد ترامپ بر امارت اسلامی افغانستان می‌تواند تحولات چشمگیری در سیاست‌های کشورهای همسایه نسبت به افغانستان و امریکا ایجاد کند. این فشارها که شامل تحریم‌های اقتصادی، انزوای دیپلماتیک و حتی گاهی ممکن است به تهدیدات امنیتی انجامد، مستقیماً بر روابط اقتصادی، امنیتی و دیپلماتیک منطقه تأثیر می‌گذارد. تحریم‌های سخت‌گیرانه امریکا ممکن است باعث کاهش تعاملات تجاری افغانستان با برخی کشورهای چون هند، پاکستان و کشورهای آسیای مرکزی شود، درحالی‌که کشورهایمانند چین، روسیه و ایران ممکن است از این فرصت برای افزایش نفوذ اقتصادی خود در افغانستان بهره ببرند. هم‌زمان، کشورهای وابسته به کمک‌های امریکا ممکن است تحت فشار قرار گیرند تا سطح همکاری خود با امارت اسلامی را کاهش دهند یا این کشورها در همسوی با سیاست‌های ترامپ و جلب منافع خویش در نشست‌های منطقه‌ای یا اظهارات دولتی علیه امارت اسلامی موقف‌گیری نمایند. طوریکه پاکستان سیاستی را نسبت به افغانستان در پیش گرفته به نظر می‌رسد به نحوی می‌خواهد با توجه به دیدگاه ترامپ در پیوند به تجهیزات امریکایی در افغانستان همسوی نشان دهد. چنانچه سخنگویی وزارت خارجه پاکستان موجودیت تجهیزات امریکایی در افغانستان را مایه نگرانی به پاکستان خوانده است.¹⁵ بناء برخی کشورها چون پاکستان در کمین نشسته اند تا از سیاست‌های ترامپ سوی استفاده نموده منافع خویش در افغانستان را تأمین نمایند.

در بعد امنیتی، فشارهای امریکا ممکن است به بی‌ثباتی در افغانستان منجر شود، که این امر زمینه را برای فعالیت گروه‌های تروریستی در منطقه فراهم می‌کند. این مسئله می‌تواند پاکستان و ایران را به‌بازنگری جدی در سیاست‌های امنیتی و مرزی‌شان وادار کند. علاوه بر این، وخامت اوضاع اقتصادی و سیاسی افغانستان ممکن است موج جدیدی از مهاجران را به سمت ایران، پاکستان و آسیای مرکزی سوق دهد که به نوبه خود می‌تواند موجب تنش‌های اجتماعی و اقتصادی در این کشورها شود. در چنین شرایطی، برخی از همسایگان ممکن است سیاست‌های سخت‌گیرانه‌تری برای جلوگیری از ورود پناهجویان اعمال کنند، که این امر به تنش‌های دیپلماتیک میان کابل و کشورهای منطقه دامن خواهد زد.

در نهایت، فشارهای امریکا می‌تواند باعث تغییر در صف‌بندی‌های سیاسی در منطقه شود. برخی کشورها مانند پاکستان ممکن است برای حفظ روابط خود با واشنگتن، سیاست‌هایشان را در قبال امارت اسلامی تعدیل کنند، درحالی که چین، روسیه و ایران ممکن است برای کاهش نفوذ امریکا در افغانستان، روابط خود را با امارت اسلامی تقویت نمایند. از سوی دیگر، ممکن است این فشارها باعث ایجاد اختلافات داخلی در امارت اسلامی شود، به‌ویژه میان جناح‌هایی که خواهان تعامل با جامعه بین‌المللی هستند و آن‌هایی که بر سیاست‌های تند روانه تاکید می‌کنند. در مجموع، این سیاست‌های جدید در صورت اعمال کامل، نه تنها بر افغانستان بلکه بر پویایی سیاسی و امنیتی کل منطقه تأثیرگذار خواهد بود.

نتیجه‌گیری

سیاست‌های دونالد ترامپ در قبال افغانستان، به‌ویژه در دوره اول ریاست‌جمهوری‌اش، رویکردی ترکیبی از کاهش حضور نظامی و اعمال فشار اقتصادی و دیپلماتیک بر افغانستان را نشان می‌دهد. از یک سو، ترامپ تلاش کرد تا با کاهش هزینه‌های نظامی و پایان دادن به جنگ‌های طولانی‌مدت، نقش امریکا را در افغانستان محدود کند. توافق دوحه در سال ۲۰۲۰، که به خروج نیروهای امریکایی منجر شد، گام مهمی به‌نظر می‌رسید. اما عدم مشارکت دولت افغانستان در این توافق و ضعف در ضمانت‌های اجرایی باعث شد که این طرح نتواند به صلح پایدار، در کشور و تشکیل دولتی که از سوی جامعه جهانی به رسمیت شناخته شود، منتهی شود. از سوی دیگر، اقدامات ترامپ در دوره دوم ریاست‌جمهوری، از جمله قطع کمک‌های بشردوستانه، تعلیق برنامه‌های پناهندگی و مطالبه بازگرداندن تجهیزات نظامی، بحران انسانی و اقتصادی را در افغانستان تشدید خواهد کرد. این سیاست‌ها علاوه بر افزایش فشار بر مردم افغانستان، روابط امریکا با کشورهای همسایه افغانستان را در پیوند به‌اتحاد این سیاست‌ها تحت الشعاع خویش قرار خواهد داد. در این شرایط که امارت اسلامی به دنبال مشروعیت بین‌المللی و تثبیت قدرت خود در داخل افغانستان می‌باشد، ازین دست فشارها برای مردم افغانستان بحران آفرین بوده جز فاجعه بشری دیگری به‌ارمغان نخواهد آورد.

در مجموع، سیاست‌های ترامپ نسبت به افغانستان نه تنها او را در اهداف خویش ناموفق می‌سازد، بلکه بحران‌های انسانی، اقتصادی و سیاسی را در جامعه افغانی عمیق‌تر خواهد کرد. رویکرد دوگانه ترامپ، که از یک سو به دنبال عدم حضور نظامی امریکا و از سوی دیگر فشار بر امارت اسلامی و سیاسی کردن کمک‌های

بشری به افغانستان، هرگز نخواهد توانست به بحران افغانستان راه حلی مناسب پیدا کند. زیرا آینده وضعیت افغانستان وابسته به تحولات داخلی و نقش سایر قدرت‌های جهانی باقی خواهد ماند. نظر به موقعیت خاص استراتژیکی این کشور، اقدامات هیچ یک از قدرت‌های جهانی به‌تنهایی در این کشور کارساز نخواهد بود.

پیشنهادات

1. نیاز است جامعه بین‌المللی به‌ویژه آمریکا کمک‌های بشردوستانه خود به افغانستان را ادامه داده مسائل بشری را سیاسی ن سازند.
2. نیاز است جامعه جهانی در رأس آمریکا موقف خود در قبال پناهندگان افغان را مشخص نموده بالای کشورها فشار وارد کنند تا از اخراج جمعی و اجباری مهاجرین افغان جلوگیری نمایند.
3. ضرورت است آمریکا در اتخاذ سیاست خویش در قبال افغانستان و اعمال فشار بر امارت اسلامی مسئله حقوق بشر و حمایت از آن را جهت جلوگیری از بحران انسانی در نظر گیرد.
4. اکنون فرصت خوبی است که امارت اسلامی نیز، سیاست‌های داخلی خود را بازنگری نموده جهت دخیل ساختن بیشتر اقشار مختلف در دایره حکومت اقدام جدی نماید.

منابع

1. آمو: گزارش سیگر؛ طالبان، القاعده و تی‌تی‌پی را حمایت می‌کنند، 4 فروری 2025م، لینک:
<https://www.facebook.com/AmuTelevision/videos/630421976137808>
2. BBC: Afghan conflict: US and Taliban sign deal to end 18-year war, 29 Feb 2020, link: <https://www.bbc.com/news/world-asia-51689443>
3. THE DIPLOMAT: What Trump's Presidency Means for Afghanistan and the Taliban, 15 November, 2024, link:
<https://thediplomat.com/2024/11/what-trumps-presidency-means-for-afghanistan-and-the-taliban/>
4. طلوع نیوز: وزارت اقتصاد: فعالیت 50 نهاد مدرسان در کشور متوقف شد، 9 دلو 1403 ش، لینک:
<https://tolonews.com/fa/afghanistan-192820>
5. آمو: ملل متحد: کمک‌های مالی به افغانستان "موقتا قطع" شده اند، 18 جدی 1401 ش، لینک:
<https://amu.tv/fa/31178/>
6. رادیو آزادی: هشدار نهاد امور بشردوستانه ملل متحد از قطع کمک‌ها به افغانستان، 24 جدی 1403 ش، لینک:
<https://da.azadiradio.com/a/33273981.html>
7. رادیو آزادی: ترمپ خواستار بازگرداندن تجهیزات نظامی آمریکا از امارت اسلامی شد، ویدیو، اول دلو 1403، لینک:
<https://da.azadiradio.com/a/33282220.html>
8. BBC: سلاح‌های آمریکایی برای امارت اسلامی؛ دستکم هفت میلیارد دالر تجهیزات جامنده است، 28 اپریل 2022، لینک:
<https://www.bbc.com/persian/afghanistan-61249078>
9. آریانا نیوز: بلخی: تجهیزات باقی مانده نظامی آمریکایی دارای افغانستان است، 17 دلو 1403 ش، لینک:
<https://www.ariananews.af/fa/امریکا-نظامی-باقیمانده-تجهیزات-بلخی/>

¹⁰ . خبرگزاری تسنیم: انتقال ۷ بالگرد بلک هاوک افغانستان از ازبکستان به آمریکا، 18 دلو 1403 ش، لینک:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1403/11/18/3252497> انتقال-7-بالگرد-بلک-هاوک-افغانستان-از-ازبکستان-به-امریکا

¹¹ . [Ariana News](https://www.ariananews.af/trump-claims-china-controls-bagram-airfield/): Trump claims China controls Bagram Airfield, 01 Feb 2025, link: <https://www.ariananews.af/trump-claims-china-controls-bagram-airfield/>

¹² . Trump's Aid Pause Strands Over 40,000 Afghans Approved for U.S. Visas, 26 January 2025, link:

<https://www.econotimes.com/Trumps-Aid-Pause-Strands-Over-40000-Afghans-Approved-for-US-Visas-1700167>

¹³ [The Washington Post](https://www.washingtonpost.com/world/2025/01/22/afghan-allies-executive-order-trump-refugees/): Afghan refugees feel abandoned after Trump executive order halts flights, 22 January 2025, link:

<https://www.washingtonpost.com/world/2025/01/22/afghan-allies-executive-order-trump-refugees/>

¹⁴ . خبرگزاری تسنیم: دیدار هیئت امریکایی با مخالفان امارت اسلامی در آنکارا، 14 دلو 1403 ش، لینک:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1403/11/14/3249544> دیدار-هیئت-امریکایی-با-مخالفان-امارت-اسلامی-در-آنکارا

¹⁵ . DW: نگرانی پاکستان از تجهیزات امریکایی به جا مانده در افغانستان، 11 دلو 1403 ش، لینک:

<https://www.dw.com/fa-af/پاکستان-از-تجهیزات-امریکایی-به-جا-مانده-در-افغانستان-ابراز-نگرانی-کرد/a-71453232>

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش های دقیق و بی طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی ها در افغانستان و منطقه فعالیت می کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrsaf.org

وب سایت: www.csrsaf.org

واتس اپ: +93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrsaf.org

info@csrsaf.org